

Tehtäviä selkokirjaan

Planeetta Ukrut

Tuomas Kilpi

Sisällys

Kysymyksiä kirjasta	2
Sanastoa	6
Oikein vai väärin?	7
Tapahtumat järjestykseen	7
Kuka sanoi?	8
Sanaristikko	9
Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä	10
Tiedonhakutehtäviä	13

Nämä tehtävät on tarkoitettu tukemaan selkokirjan käyttöä opetuksessa ja opiskelussa. Kaikkia tehtäviä saa käyttää, kopioida, levittää ja muokata vapaasti.

Tuomas Kilven selkokirjan Planeetta Ukrut on julkaissut Oppian.

Lisää selkokieliä tiet- ja kaunokirjoja löydät osoitteesta selko.oppian.fi

Kysymyksiä kirjasta

| Valitse oikea vastaus. Ympyröi oikea kirjain.

Lue sivut 5–17.

Luvut: 1 · 2

1. Mitä Ruurik laski neuvotteluhuoneessa?
 - a) Komissaarin huokaukset
 - b) Komissaarin silmänräpäykset
 - c) Komissaarin sormen liikkeet
2. Ensimmäinen retkikunta lähetti ensin tavallisia raportteja. Mitä sitten tapahtui?
 - a) Retkikunta löysi toisen planeetan.
 - b) Retkikunta palasi kotiin.
 - c) Yhteys retkikuntaan katkesi.
3. Miksi Ruurik sanoi, että retkikunnille oli tapahtunut jotain äkillistä?
 - a) Luotain oli nähnyt planeetalla suuren räjähdysten.
 - b) Kukaan ei ollut voinut lähettää hätäsignaalia.
 - c) Viimeinen viesti oli loppunut kesken lauseen.
4. Mitä erikoista kolmannessa retkikunnassa oli?
 - a) Siinä oli vain yksi jäsen.
 - b) Siinä oli vain lääkäreitä.
 - c) Siinä oli vain sotilaita.
5. Ruurik hymyili Clarkelle tyhjiösukkulassa. Millainen hymy oli hetken aikaa?
 - a) Liian pieni
 - b) Liian leveä
 - c) Liian vino
6. Miksi Ruurik ja Clarke pystyivät loikkimaan avaruuskeskuksessa kuin kengurut?
 - a) Painovoima oli siellä heikko.
 - b) Heillä oli erityiset kengät.
 - c) Lattia oli siellä pehmeä.
7. Missä Ruurik näki insinööri Clarcken viimeisen kerran?
 - a) Neuvotteluhuoneessa
 - b) Avaruuskeskuksessa
 - c) Tyhjiösukkulassa

Lue sivut 18–31.

Luvut: 3 · 4 · 5

- 8. Mitä aluksen tietokone kertoi kapteeni Karpovista?**
- a) Hän oli kokenut lentäjä.
 - b) Hän oli kokenut sotilas.
 - c) Hän oli kokenut insinööri.
- 9. Mitä Ruurik teki huvikseen matkalla Ukrutille?**
- a) Hän luki vanhoja kirjoja tietokoneelta.
 - b) Hän katsoi vanhoja elokuvia näytöltä.
 - c) Hän pelasi shakkia tietokonetta vastaan.
- 10. Miksi Ruurik ei vielä tutkinut kristalleja ja lonkeroita?**
- a) Hänen piti ensin ottaa yhteys instituuttiin.
 - b) Hänen piti ensin korjata oma aluksensa.
 - c) Hänen piti ensin löytää kadonneet ihmiset.
- 11. Mitä tapahtui, kun Karpovin aluksen ovi avautui?**
- a) Kuollut ihminen putosi Ruurikin syliin.
 - b) Kapteeni Karpov hyökkäsi Ruurikin kimppuun.
 - c) Aluksesta tuli myrkyllistä kaasua.
- 12. Mitä Paulette Morphyn suusta tuli ulos?**
- a) Pieniä sinisiä kuutioita
 - b) Pieniä valkoisia kristalleja
 - c) Pieniä vihreitä lonkeroita
- 13. Ruurik löysi aluksesta 19 kuollutta. Kuka ensimmäisestä retkikunnasta puuttui?**
- a) Kapteeni Karpov
 - b) Varakapteeni Timman
 - c) Navigaattori Anand
- 14. Miten pelastusretkikunnan jäsenet olivat Ruurikin mielestä kuolleet?**
- a) He olivat tukehtuneet yhtä aikaa.
 - b) Kristallit olivat syöneet heidät.
 - c) He olivat ampuneet toisiaan.
- 15. Ruurik näki hiekassa jalanjäljet. Mihin suuntaan ne johtivat?**
- a) Suurta kristallia kohti
 - b) Ruurikin omaa alusta kohti
 - c) Jyrkännettä kohti

Lue sivut 32–40.

Luku: 6

16. Mitä Ruurik teki, kun jalanjäljet loppuivat?

- a) Hän palasi omaan alukseensa.
- b) Hän hyppäsi kuiluun.
- c) Hän kiipesi jyrkänteen päälle.

17. Miksi Ruurik uskoi, että jossain oli toinen uloskäynti?

- a) Vieras ääni kertoi hänelle toisesta tiestä.
- b) Hän näki kammion toisessa päässä oven.
- c) Jäljet eivät tulleet takaisin kuilulta.

18. Mitä Karpov sanoi kammion ilmasta?

- a) ”Ilma on myrkyllistä.”
- b) ”Ilmaa voi hengittää.”
- c) ”Ilma loppuu pian.”

19. Miksi Ruurik ajatteli, että Karpov halusi häneltä jotain?

- a) Karpov ei ollut hyökännyt hänen kimppuunsa heti.
- b) Karpov oli lähettänyt hänelle viestin kammiosta.
- c) Karpov oli kutsunut hänet kuiluun nimeltä.

20. Mitä Karpov kertoi kristalleista ja lonkeroista?

- a) Instituutin tutkijat olivat tehneet ne.
- b) Ne olivat tavallisia kasveja ja eläimiä.
- c) Ikivanha sivilisaatio oli tehnyt ne.

21. Mitä Esikoisille oli tapahtunut Karpovin mukaan?

- a) He olivat muuttaneet syvälle maan alle.
- b) He olivat kaikki kuolleet.
- c) He olivat lähteneet toiselle planeetalle.

Lue sivut 41–55.

Luvut: 7 · 8

22. Ruurik kysyi Karpovilta: ”Tarkoitat toisten tappamista?” Mitä Karpov vastasi?

- a) Hän oli itkenyt koko ajan.
- b) Hän oli nauttinut siitä.
- c) Hän ei muistanut siitä mitään.

23. Mitä Esikoiset saivat selville Karpovin mukaan?

- a) Ihmiset olivat tulossa Ukrutille.
- b) Heidän tähtensä oli sammumassa.
- c) Todellisuus oli pelkkä simulaatio.

24. Miksi Karpov tappoi muut ihmiset planeetalla?

- a) Hän halusi kostaa instituutille.
- b) Hän halusi kristallit itselleen.
- c) Hän halusi pelastaa ihmiskunnan.

25. Ruurikin pään ympärille ilmestyi kristallikupu. Mitä kupu teki?

- a) Se imi pois kaiken ilman.
- b) Se täyttyi myrkyllisellä kaasulla.
- c) Se puristi Ruurikin päätä.

26. Mitä Ruurik kertoi itsestään Karpoville?

- a) Hän oli instituutin salainen sotilas.
- b) Hän oli ihmisen kaltainen robotti.
- c) Hän oli Esikoisten viimeinen lapsi.

27. Miksi Ruurik käytti avaruuskypärää?

- a) Koska muuten ihmiset pelästyisivät.
- b) Koska hän tarvitsi happea.
- c) Koska kypärä suojasi häntä kristalleilta.

28. Mitä Ruurik sanoi Karpoville planeetta Ukrutista?

- a) Se oli vaaraksi ihmiskunnalle.
- b) Se sopi hyvin ihmisten kodiksi.
- c) Sitä piti tutkia vielä paljon.

29. Mitä Ruurik lopulta teki Karpoville?

- a) Hän vei Karpovin omaan alukseensa.
- b) Hän tappoi Karpovin.
- c) Hän päästi Karpovin vapaaksi.

Lue sivut 56–64.

Luvut: 9 · 10

30. Mitä Ruurik oli tehnyt omille rajoituksilleen ja turvasäännöilleen?

- a) Hän oli vahvistanut ne.
- b) Hän oli hakkeroinut ne.
- c) Hän oli tarkistanut ne.

31. Miksi Ruurik ei vienyt Karpovia oikeuteen?

- a) Ruurik olisi joutunut itse vankilaan.
- b) Karpov olisi päässyt vapaaksi.
- c) Tieto Esikoisista olisi levinnyt.

32. Ruurik istui valtaistuimelle. Mitä vihreät lonkerot tekivät?

- a) Ne vetäytyivät pois hänen luotaan.
- b) Ne tunkeutuivat hänen ihonsa läpi.
- c) Ne muuttuivat valkoiseksi jauhoksi.

33. Mitä tietokone kertoi insinööri Clarkesta?

- a) Clarke ei ollut koskaan työskennellyt instituutissa.
- b) Clarke oli jäänyt eläkkeelle vuosi sitten.
- c) Clarke oli lähtenyt töihin planeetta Ithalille.

34. Mitä planeetta Ukrutille oli tapahtunut kirjan lopussa?

- a) Siitä oli tullut avaruuskeskus.
- b) Sinne oli muuttanut ihmisiä.
- c) Sitä ei ollut enää olemassa.

35. Miksi Ruurikista tuntui mukavalta kirjan lopussa?

- a) Hän oli unohtanut koko planeetan.
- b) Hän oli vahvempi kuin ihmiset.
- c) Hän oli samanlainen kuin muutkin.

Sanastoa

| Mitä sana tarkoittaa? Kirjoita viivalle oikean selityksen kirjain.

1. räpytellä s.5	_____ a) muuttaa salaa tietokoneen ohjelmaa
2. retkikunta s.8	_____ b) sulkea ja avata silmät nopeasti monta kertaa
3. luotain s.8	_____ c) paikka, jossa maa putoaa alas kuin seinä
4. horros s.18	_____ d) kuolla, koska ei voi hengittää
5. jyrkänne s.25	_____ e) pieni huone, josta mennään aluksesta ulos
6. ilmalukko s.26	_____ f) ryhmä, joka lähtee tutkimaan vierasta paikkaa
7. tukehtua s.30	_____ g) laite, joka lentää avaruudessa ja kerää tietoa
8. valtaistuin s.34	_____ h) pyytää jotain monta kertaa ja hyvin kovasti
9. anella s.52	_____ i) kuninkaan tuoli
10. hakkeroida s.56	_____ j) hyvin pitkä ja syvä uni

Oikein vai väärin?

Lue lause. Onko lause oikein vai väärin? Laita rasti oikeaan ruutuun. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

	Oikein	Väärin
1. Insinööri Clarke istui Ruurikin vieressä neuvotteluhuoneessa.	☐	☐
2. Ruurik ja Clarke matkustivat avaruuskeskukseen lentokoneella.	☐	☐
3. Ukrutin painovoima oli heikompi kuin maapallolla.	☐	☐
4. Varakapteeni Timmanin pään tilalla oli suuri keltainen kristalli.	☐	☐
5. Alusten tietokannoissa oli tietoa planeetta Ukrutista.	☐	☐
6. Ruurik sanoi, että simulaatioteoria oli todistettu.	☐	☐
7. Kristallikuvun jälkeen Karpov luuli, että Ruurik oli kuollut.	☐	☐
8. Ruurik pyyhkäisi kristallisuihkun syrjään kädellään.	☐	☐
9. Ainoa Valeri Karpov, jonka tietokone löysi, oli merikapteeni.	☐	☐
10. Ruurik kertoi insinööri Herbertille simulaatiosta.	☐	☐

Tapahtumat järjestykseen

Missä järjestyksessä asiat tapahtuvat kirjassa? Kirjoita ruutuun numero 1–7. Numero 1 on ensimmäinen tapahtuma. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

- ☐ Ruurik hyppäsi kuiluun.
- ☐ Ruurikin alus laskeutui Ukrutin pinnalle.
- ☐ Karpov kysyi Ruurikilta simulaatioteoriasta.
- ☐ Insinööri Herbert toivotti Ruurikin tervetulleeksi takaisin.
- ☐ Ruurik istui Karpovin valtaistuimelle.
- ☐ Ruurik istui neuvotteluhuoneessa komissaarin kanssa.
- ☐ Ruurik tappoi Karpovin.

Kuka sanoi?

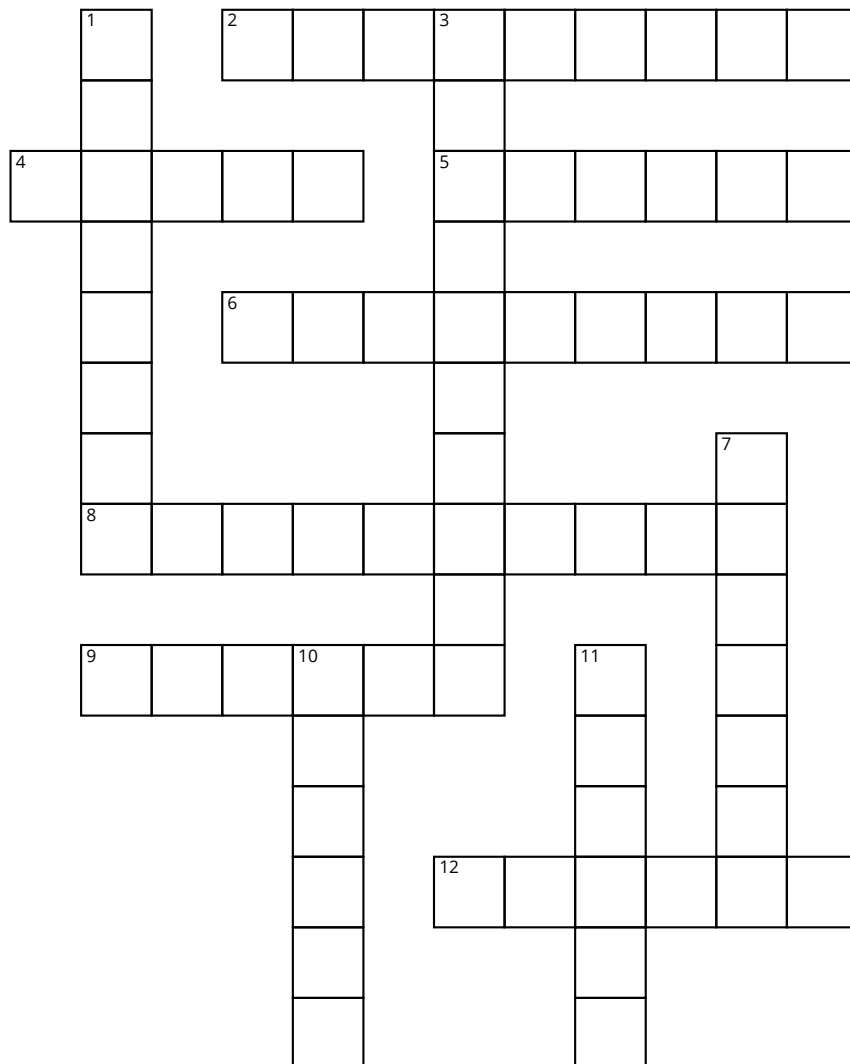
Kuka sanoo näin kirjassa? Valitse nimi laatikosta ja kirjoita se viivalle. Sama nimi voi olla monta kertaa. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

Ruurik · Karpov · Clarke · Herbert · Komissaari · Tietokone · Teknikko

1. ”Olen juuri hyväksynyt ehdotuksenne virallisesti.” _____
2. ”Jos joku osaa selvittää Ukrut-planeetan salaisuuden, se on varmasti hän.” _____
3. ”Olen havainnut heikon signaalin.” _____
4. ”Instituutin hullut ovat vielä tyhmempiä kuin muistin.” _____
5. ”Mutta sen tiedon kanssa ei voi elää!” _____
6. ”Olen vahvempi ja nopeampi kuin yksikään ihminen.” _____
7. ”Tietokoneen kanssa harjoittelu ei ole sama asia kuin ihmistä vastaan pelaaminen.” _____

Sanaristikko

Lue vihjeet. Kirjoita vastaukset ruutuihin. Jokaiseen ruutuun tulee yksi kirjain. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

Vaakaan

- 2 Heidän tietonsa oli haudattu syvälle maan alle.
- 4 Planeetta, joka kiersi punaista tähteä.
- 5 Biologi, jolla oli sininen tatuointi poskessa.
- 6 Läpinäkyvä aine, josta kapteenin valtaistuin oli tehty.
- 8 Tietokoneohjelma, joka matkii todellisuutta.
- 9 Peli, jota insinööri Herbert halusi pelata Ruurikin kanssa.
- 12 Kapteeni, joka johti ensimmäistä retkikuntaa.

Pystyyn

- 1 Kulkuväline, jolla Ruurik matkusti Ukrutille ja takaisin.
- 3 Hän toivotti Ruurikille onnea matkaan.
- 7 Vihreä ja pitkä. Se kiemurteli planeetan hiekassa.
- 10 Suuri ja hämärä tila syvällä maan alla.
- 11 Insinööri, joka antoi Ruurikille aluksen oven koodin.

Keskustelu- ja kirjoitustehtäviä

Keskustele parin tai ryhmän kanssa. Voit myös kirjoittaa vastaukset viivoille. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

- 1. Ruurik on robotti. Hän kertoo sen Karpoville kammiassa. Mistä sen voi arvata jo aiemmin? Etsi kirjasta kaksi kohtaa.**

- 2. Karpov tappoi retkikuntien jäsenet. Lopussa Ruurik tappoi Karpovin. Molemmat halusivat suojella ihmiskuntaa. Mitä mieltä sinä olet heidän teoistaan?**

- 3. Kirjan lopussa Ruurik kertoo: ”Olin muuttanut ohjelmaa.” Mitä hän muutti? Miksi hän teki sen?**

- 4. Ruurik on robotti, joka näyttää ihmiseltä. Haluaisitko sinä tavata tällaisen robotin? Miksi tai miksi et?**

- 5. Kuvittele, että olet Ruurik. Kirjoita lyhyt raportti matkastasi instituutille. Mitä kerrot? Mitä et kerro?**

Tiedonhakutehtäviä

Etsi tietoa kirjastosta tai internetistä. Kirjoita vastaus viivoille. Tee tämä tehtävä, kun olet lukenut koko kirjan.

- 1. Karpov ja Ruurik puhuvat simulaatioteoriasta. Etsi tietoa simulaatiohypoteesista. Vinkki: hae sanalla simulaatiohypoteesi.**

a) Kuka esitti simulaatiohypoteesin?

b) Mainitse yksi elokuva, jossa on sama ajatus.

2. Ruurik on robotti, ja hänen mallinsa on RUR-37. Sana robotti tulee vanhasta näytelmästä. Vinkki: hae sanoilla robotti sanan alkuperä.

a) Mikä on näytelmän nimi?

b) Kuka kirjoitti näytelmän?

c) Mitä tšekin kielen sana robota tarkoittaa?

- 3. Kirjan lopussa Ruurik palaa Marsin lähelle. Planeetta Ukrutilla oli kolme pientä kuuta. Vinkki: hae sanoilla Marsin kuut.**

a) Kuinka monta kuuta Marsilla on?

b) Mitkä ovat Marsin kuiden nimet?
